

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Boverket

Yttrande över extra remiss – förslag till föreskrifter om säkerhet vid användning av byggnader

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Beskrivning av förslag och konsekvenser

Den 13 mars 2023 skickade Boverket ut en remiss med förslag till föreskrifter om säkerhet vid användning av byggnader.

Det här remissunderlaget avser enbart de delar som berör justeringar som har gjorts med anledning av inkomna remissynpunkter och nya överväganden.

Den nya författningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Samtidigt upphävs motsvarande regler om säkerhet vid användning i BBR (Boverkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd). Den nya författningen föreslås ha en övergångstid om ett år.

Förslagsställaren räknar upp bakgrund, beskrivning och konsekvenser av de nya förslagen.

1. **Mindre avvikelse** (1 kap. 3 §)

Efter synpunkter från remissinstanser uppges det införas krav på att skäl för mindre avvikelse ska dokumenteras i samband med projekteringen. Det uppges att i förhållande till föregående remiss innebär förslaget begränsade konsekvenser i förhållande till gällande rätt. Det bedöms inte bli en betungande uppgift för byggherren utan snarare en förenkling.

2. **Begreppet Utrymmen där barn kan vistas** (1 kap. 5 §)

Föreskrifterna om barnsäkerhet avser hänsyn som ska tas i utformningen av en byggnad för att förhindra olyckor bland yngre barn. Efter synpunkter från remissinstanser uppges det att Boverket föreslår att det av själva begreppet framgår att det handlar om yngre barn och att åldersgränsen i definitionen i stället anges i månader (72 månader). Definitionen förtydligas också så att det framgår att utrymmets avsedda användning är avgörande för om det omfattas. En bedömning får göras av om det med hänsyn till den avsedda användningen kan förväntas att barn vistas där utan ständig tillsyn av en vuxen. Genom dessa förtydliganden uppnås också en likformighet med reglerna om barnsäkerhet i Boverkets förslag till föreskrifter om krav på tomter m.m.

Det uppges att förslaget bidrar till ökad tydlighet men det bedöms inte leda till någon kostnadspåverkan eller någon annan konsekvens.

3. **Öppningsbara fönster och balkongdörrar** (2 kap. 4 §)

Det uppges att mot bakgrund av vad som framkommit i remissvaren bedömer Boverket att det finns ett behov av ett mer preciserat krav på barnsäkerhetsanordningar på öppningsbara fönster och balkongdörrar och liknande. Flera remissinstanser har bedömt att det skulle innebära ökad risk för barnolycksfall om de närmare förutsättningarna för när kravet ska gälla lämnas till byggherrens riskbedömning. Boverket anser därför att de måttangivelser som anges i BBR, och som preciserar när kravet gäller och när det ställs krav på två olika säkerhetsfunktioner, även fortsättningsvis bör ingå i regleringen. Boverket föreslår att säkerhetsanordningar som minimerar risken att barn faller ut ska finnas på öppningsbara fönster i utrymmen där yngre barn kan vistas. I BBR anges ett undantag från krav på barnsäkerhetsanordningar om fönstret eller dörren finns i markplanet. Boverket bedömer att det i stället är fallhöjden som bör vara avgörande. En byggnad på en sluttande tomt kan innebära att det finns risk för personskada genom fall även om fönstret eller dörren är beläget i markplanet. Undantag föreslås därför gälla om fallhöjden är mindre än 2,0 meter.

Det uppges att bestämmelsen, som tidigare uppfattats som svårläst, har formulerats om vilket gör den tydligare och lättare att förstå och tillämpa. Justeringen bedöms inte få någon kostnadsmissig eller annan konsekvens.

4. **Öppningar i trappor** (2 kap. 6 §)

Det uppges att i allmänt råd i avsnitt 8:232 BBR anges högsta mått 100 mm för öppningar mellan plansteg i trappor för att barn inte ska falla genom en trappa. Efter synpunkter från remissinstanser uppges det att Boverket bedömer att denna precisering bör anges i föreskrifterna. Det bedöms inte bli några kostnadsmissiga eller andra konsekvenser i förhållande till BBR. Samma normerande mått finns i allmänt råd.

5. **Utformning av räcken** (2 kap. 11 §)

Efter inkomna remissvar uppges det att Boverket bedömer att måtten för en barnsäker utformning av räcken, som i BBR finns i allmänna råd, bör anges i föreskrifterna. Boverket bedömer det däremot inte lämpligt att ange ett specifikt mått för minsta räckeshöjd för alla situationer. Boverket anser att en riskbedömning av räckeshöjden bör göras utifrån den avsedda användningen och fallhöjden. Ett arbete pågår med att ta fram en ny SIS-standard som är tänkt att omfatta även utformningen räcken. I en ny standard är det möjligt att mycket mer detaljerat ange hur räcken i olika miljöer bör utformas för att bli säkra. Krav ställs i 1 kap. 8–9 §§ på att byggnader ska projekteras och utföras på ett fackmässigt sätt. Fackmässighet kan uppnås till exempel genom att använda en standard. Vidare uppges det att Boverket föreslår preciseringar med måttangivelser för räcken i utrymmen där yngre barn kan vistas. Förslaget motsvarar de regler om barnsäker utformning av räcken som finns i avsnitt 8:2321 BBR som allmänna råd. Således anges mått för hur stor del av räckets som ska utformas så att det motverkar klättring (0,8 meter av räckets höjd), mått för att barn inte ska falla mellan öppningar (max 100mm) eller fastna med huvudet (öppning i storleksintervallet 110–230 mm ska ej förekomma) eller med foten (max 50 mm).

Det uppges att det bedöms inte bli några kostnadsmässiga eller andra konsekvenser i förhållande till BBR. Samma normerande mått finns i allmänt råd i BBR.

6. Ledstänger (2 kap. 12 §)

Efter synpunkter från remissinstanser uppges det att avsikten inte har varit att förändra kravnivån i förhållande till BBR. Boverket föreslår därför att bestämmelsen förtydligas så att det framgår att ledstänger på båda sidor om en trappa eller ramp gäller som ett grundkrav. En ledstång ska alltid finnas, men det finns möjlighet att göra undantag från kravet på ledstänger på båda sidor, om det inte behövs med hänsyn till med hänsyn till trappans eller rampens användning eller utformning.

Det uppges att det bedöms inte bli några kostnadsmässiga eller andra konsekvenser jämfört med BBR.

7. Skydd mot instängning (2 kap. 36 §)

Det uppges att genom remissvaren har Boverket uppmärksammats på att kravet på dörrar till hygienrum, som även finns i BBR, orsakar tillämpningsproblem. Syftet med kravet är att dörren lätt ska kunna öppnas utifrån om någon kollapsar inne i hygienrummet. I många miljöer innebär kravet emellertid en tydlig målkonflikt utifrån integritetsskäl. Det finns olika lösningar för att säkerställa att en dörr till ett hygienrum snabbt och lätt kan öppnas utifrån i en nödsituation. Det behöver inte vara en teknisk lösning för byggnaden. I många fall kan lösningen vara organisationsrelaterad genom att någon i organisationen snabbt kan tillkallas för öppna dörren, som till exempel en väktare på ett varuhus eller personal på en skola. Boverket bedömer att byggherrar normalt har incitament att själva välja lämpliga lösningar utifrån byggnadens användning. Sammantaget gör Boverket därför bedömningen att kravet på att dörren till ett hygienrum lätt ska kunna öppnas utan särskilt verktyg bör tas bort. I övrigt förslås inga ändringar i den tidigare remitterade bestämmelsen om skydd mot instängning. Krav för att förhindra att personer blir instängda i utrymmen där det finns särskilda hälsorisker som bastur eller kyl- eller frysrums/ skåp eller att barn blir instängda i driftutrymmen i utrymmen är således oförändrade i förhållande till tidigare remissförslag.

Det uppges att Boverket bedömer att kostnadsmässiga och andra konsekvenser av denna ändring blir små eftersom byggherrar själva kan förväntas ha incitament att hantera riskerna utifrån byggnadens användning. Organisatoriska och olika tekniska lösningar möjliggörs. I till exempel en bostad är det troligt att integritetsintresset väger lättare än säkerhetsintresset. I ett sådant exempel blir det i så fall ingen skillnad jämfört med BBR. I en skolbyggnad kan det tänkas att integritetsintresset väger tyngre och i sådana byggnader kan det därför bli en förändring i utförande jämfört med det som utförs med nuvarande regler.

Sammantagen bedömning

Den 13 mars 2023 skickade Boverket ut en remiss med förslag till föreskrifter om säkerhet vid användning av byggnader. Det här remissunderlaget består av ändringar som har gjorts med anledning av inkomna remissynpunkter och nya överväganden.

Boverket räknar upp sju nya förslag eller justeringar. Boverket uppger att sex av sju nya förslag bedöms de inte få kostnadsmässiga eller andra konsekvenser, och ofta innebär förenklingar. Regelrådet finner inte någon anledning att ifrågasätta Boverkets bedömning. Det

sista förslaget handlar om skydd mot instängning och det uppges att ”i en skolbyggnad kan det tänkas att integritetsintresset väger tyngre än säkerhetsintresset och i sådana byggnader kan det bli en förändring i utförande jämfört med det som utförs med nuvarande regler”. Regelrådet hade funnit önskvärt med en utveckling av resonemanget eller ett kostnadsexempel för att få en tydlig uppfattning av förändringen.

Regelrådet fann att den tidigare remitterade konsekvensutredningen (se Regelrådets yttrande RR2023-53) uppfyllde kraven i förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet finner redovisning av konsekvenser för företag även för ändringar i det nu aktuella reviderade förslaget tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 3 april 2024.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Lennart Renbjer, Peter Nilsson, Hans Peter Larsson och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Josefina Brzezinska.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Josefina Brzezinska
Föredragande